

Kommentit väliraportista - kirjeitä myllyistäne

Kirjastojen rakenteellista kehittämistä edistävä projekti jätti väliraporttinsa rehtorille 31.1.2008. Väliraportista toivottiin kommentteja tiedeyhteisöltä ja kirjaston työntekijöiltä.

Kommentteja tulikin usealta taholta. Kansalliskirjasto oli perehtynyt väliraporttiin hyvin, samoin kirjastojen useat työryhmät olivat käsitelleet väliraportin teemoja kokouksissaan ja lähettivät kommenttejaan. Vastauksia tuli myös anonyymeinä. Tiedeyhteisö ei tässä vaiheessa kommentoinut kovin paljon.

Kansalliskirjaston kommenteissa painottuu Kansalliskirjaston halu tarjota myös tulevaisuudessa Helsingin yliopiston kirjastoille tällä hetkellä tuotettujen ratkaisujen teknisen infrastruktuurin kehittämistä ja ylläpitoa. Vahvuuksina tässä ehdotuksessa nähdään Kansalliskirjaston järjestelmätekninen osaaminen ja kansallisen kehittämisen synergiasta saatava tuki. Väliraportissa oli ehdotettu Helka-palvelujen, E-thesis-palvelujen ja Julki-palvelujen paikallisen sovellustuen siirtämistä vuoden 2010 alusta lähtien HY-kirjastojen omalle vastuulle.

Kansalliskirjasto kantaa huolta myös siitä, laajeneeko Helsingin yliopiston kirjastojen toiminta valtakunnalliseksi tai kansalliseksi väliraportin suunnitelmien ja esitysten myötä. Valtakunnalliset, kansalliset kehittämistehtävät ovat lakisääteisesti Kansalliskirjaston tehtäviä, ja näin on myös tulevaisuudessa oltava.

Kansalliskirjasto haluaa olla mukana määrittelemässä tulevaa ratkaisua ja siihen liittyvää työnjakoa.

”Kannattaisi ensin selvittää faktat...”

Usea kommentin antaja pohti kirjastojen IT-palvelujen parasta sijaintia Helsingin yliopiston organisaatiossa. DSpace-ryhmä kannatti kirjastojen

sovelluskehitysyksikön sijaintia osana tulevaa kirjastopalveluosastoa. Perusteluna tähän oli kirjastojen jatkuvasti muuttuva toimintaympäristö, joustava yhteistyö kirjastoammattilaisten kanssa ja julkaisuarkistotyön siirtyminen teknisten ratkaisujen kehittämisestä tukipalvelujen suuntaan.

HY-kirjastojen tietotekniikkaryhmä näki IT-palvelujen sijainnin toisin päin. Ryhmä katsoo, että IT-toiminnot tulisi suunnitella yhtenä tehtäväaluekokonaisuutena yliopiston tasolla sen sijaan, että suunnittelu tapahtuu ainoastaan niiltä osin kuin toiminnot ovat kirjastopalveluosastossa. Väliraportin edustama sirpaleittainen suunnittelu ei herätä ryhmän luottamusta vaan ennemminkin aiheuttaa epävarmuutta. Tietotekniikkaryhmän kanta oli yhtenevä HY:n Tietotekniikkaosaston kannan kanssa. Tietotekniikkaosaston kommentissa korostettiin yhteistyön tarvetta ja systemaattista etenemistä. Osaston yleisenä tavoitteena on palvelukeskusmallin mukaisesti tarjota IT-lähituen lisäksi laitteistojen ja järjestelmälustojen ylläpitoa keskitetysti.

Suuri osa kommentteista keskittyi kirjastojen perustoimintoihin. Hankinta, luettelointi, muut kokoelmapalvelut keskitetysti tai kampuskirjastoissa aiheutti paljon pohdintaa. Kommenteissa kohdistettiin kritiikkiä työtehtävien pilkkomiseen prosesseiksi ja prosessien osiksi. Prosessien pilkkominen vaikutti kritisoijien mielestä keinotekoiselta, työtä yksipuolistavalta ja työnjaollisesti toimimattomalta. Henkilökunnan riittävyys eri toiminnoissa, kuten yhden informaatiolukutaidon koordinoijan tehtävä kirjastopalveluosastossa, aiheutti myös pohdintaa.

Useat tehtävät ja palvelut olivat saaneet perusteellisia kommentteja työryhmiltä. Esimerkiksi Julki-työryhmä pohti useasta eri näkökulmasta Julki-tietokannan, tutkijoiden työn näkymisen, ja yleisen tutkimuksenhallinnan järjestelmän kehittämistä. Työryhmä pohti myös tutkijoiden suurta työmäärää ja mahdollisuuksia osallistua itse tutkimuksenhallinnan järjestelmään toimijana.

E-hankintaryhmä oli jäsentänyt vastuunjaon ja työnjaon kautta tulevaa toimintakenttäänsä. Resursointi oli tämän ryhmän huolenaiheena.

Työhyvinvointi ja huoli henkilöstön jaksamisesta oli huolen aiheena myös näissä kommentteissa, kuten kirjastojen rakenteellisen kehittämisen keskustelutilaisuuksissa ja aiemmissa lausunnoissa ym. on tullut esille. Kommenteissa kaivattiin kuvausta siirtymävaiheesta uuteen organisaatioon, tämä helpottaisi henkilöstön huolia. On myös pelkoa, että keskustakampus suurella toimintavolyymillaan imee muiden kampusten voimavaroja ja resursseja. Kommenteissa toivottiin lisää vaikutusmahdollisuuksia kehittämistyössä.

”Ekologisia näkökulmia ei ole pohdittu”

Väliraporttiin kaivattiin lukuisia asioita, useiden suunnittelu etenee loppuraporttiin mennessä. Kampuskirjastojen suunnittelu, varsinkin henkilöstösuunnittelu kampuskirjastojen osalta, puuttui kokonaan väliraportista. Tämä koettiin puutteena useassa kommentissa.

Kirjastopalveluosastoon toivottiin myös erillistä suunnittelu- ja kehittämissyksikköä tai jaostoa pitkän tähtäyksen tarpeisiin ja strategisen työn tueksi. Tämä olisi tarpeen sekä yhteisiä palveluja että kampuskirjaston palveluja ajatellen. Asiakasnäkökulman puuttuminen haittasi myös osaa vastaajista.

Myös monet muut ryhmät ja yksittäiset henkilöt esittivät rakentavaa kritiikkiä ja myös kannustusta väliraportin ehdotuksiin. Kaikki pohdinta otetaan tulevassa työssä huomioon, ja kaikki kommentit ovat olleet jo projektiryhmällä tarkastelussa.

Teksti:

*Iris Karppinen
Projektipäällikkö
Kirjastopalvelujen koordinaatiyksikkö
puh. 191 22138
iris.karppinen at helsinki.fi*

Kuva:

*Jussi Omaheimo
Verkkotoimittaja
Opiskelijakirjasto
puh. 191 24040
jussi.omaheimo[AT]helsinki.fi*